

Sarkis Hatspanian: BUGÜN GÜNLERDEN SARKİS !

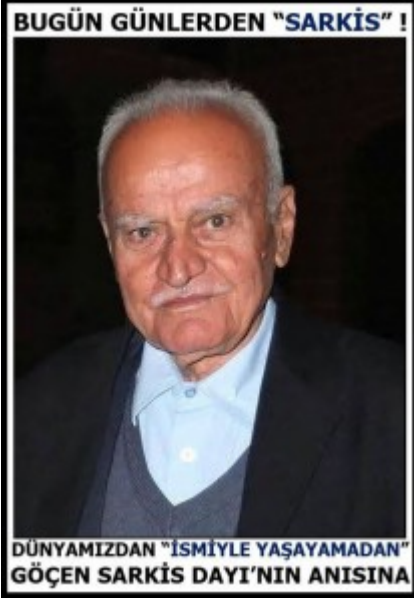
Posted on 24/01/2016

Bugün günlerden Sarkis... hem de kutsal Sarkis !

Yani ismi Sarkis olanların günü⁽¹⁾ olup, onlara “isminle yaşayasın” dileklerinin iletildiği gün bugün !

Gelişmiş teknolojinin bizi daha insanî yaşadığımız dünyamızdan hergün biraz daha uzaklaştırdığı bu zamanlara özgü iletişim araç ve gereçleri vasıtasıyla sabahtan beri edindiğim yüzlerce kutlama mesajına teşekkürlerimi iletirken, aynı iyi dilekleri edinebilmesi için payına biçilmiş ömründen sadece bir haftası yetmeyip, fanî dünyamızdan günler evvel göçen Sarkis Dayı onu yitirdiğimizi öğrendiğim andan beri aklımdan çıkmıyor hiç !

Hoş ki, salt acı, acı ve yine acı dolu 86 yıllık dünyevî yaşamında tek bir kez, bir defalığına bile olsa, kimselerin ona “isminle yaşayasın” dememiş, diyememiş olduğu değerli soydaşımızı bizlerden ayrılışının haftasında bu yazıyla gerektiği gibi anmak ve Ermeni tarihinin en güçlü ve görkemli kralı Büyük Dikran'ın adına M.Ö. 77'de varedilen kadim Ermenistan Krallığı'nın başkenti Dikranagert'e⁽²⁾ taş atsan değer uzaklıkta bir köyde doğup-büyüme bu dünyalar iyisi, güzel insanımızı yâd edip, değerli anısı önünde saygıyla eğilme görevimi yerine getirmek istiyorum.

Bilinmeyen tarihlerden günümüze varlığını sürdüregelen Ermeni uygarlığının zengin tarihinde her ama her varedilişle oluşumun tarihsel, dilsel ve coğrafi bir gerekçesi ile neden-sonuç ilişkilerinin sözkonusu oluşuma yüklediği anlam ve içerik vardır. Biz Ermenilerde hiç ama hiç bir oluşum anlamsız, öyle olmadığı için de anlatımsız değildir. Gizem dolu bu özellikler, Ermeni halkının tarihsel oluşum dönemlerinin ilk evrelerinden başlamak üzere, giderek yayılıp, genişleyen bir coğrafyanın ilk ve asıl yerlisi olmasıyla, köklerinin yaşadığı toprakların doğasıyla bütünleşmiş olmasıyla açıklanabilir. Bu topraklara silinmezcesine damgasını vurmuş Ermeni uygarlık tarihinin

en ama en belirgin özelliği ise, Ermeni insanının kendi topraklarının doğasına; dağına, taşına, denizine, gölüne, ırmağına, yaylasına, ovasına, merasına, mezrasına, köyü, kasabası ve şehirlerine kendi diliyle verdiği isimlerdir. Bugün, Ermeni insanının doğasına, kültürüne, tarihine, diline ve coğrafyasına yapılmış gayr-ı insanî tüm saldırıların en reddedilmez kanıtına, Ermeni insanının kendi topraklarında salt fizikî olarak yaşamayı sürdürse de, kendisine ait olan soy, dil ve inanç üçlüsünden oluşan ulusal kimliğinden yoksun bırakıldığı gerçeğinin tanıklığını yaparak rastlıyoruz.

Yukarıdaki tanımlamanın doğruyu harfiyen yansıttığı gerçeğinin son örneğine ise daha günler önce rastladığımız ve de, M.Ö. 77'de kendi kralı Büyük Dikran⁽³⁾ tarafından varedildiği yıllarda, yani bundan 2093 sene önce 100 binden fazla nüfusu olan yerleşkede 20. yüzyılın ilk çeyreğinde, kralın soyundan olan halkına karşı işlenmiş soykırım nedeniyle yetim kalmış Ermeni Dikran'dan dünyaya gelmiş olduğu halde, babasının öz adıyla, dinini saklamak zorunda bırakıldığından "Şevket" ve "müslüman" olması gibi, kendisinin de aslen Sarkis olan ismini, sanki acılı yüreğinin derinlerinde saklanması gereken bir sırmış gibi saklayarak, bir ömür boyu "Sıtkı" veya "Hemo Sıdkî" olarak geçirmiş olan Sarkis Dayı'nın eşine az rastlanır bir kültür katliamı sonucu 1934'te⁽⁴⁾ Eken'e dönüştürülen soyadının aslını

öğrenebilme olanağından bile yoksun bırakılarak toprağa verilişinin şahidi olma bedbahtlığını yaşamaya zorlandığımızdan biliyoruz.

Yurdu işgal edilen bir halkın, o toprakların yerlisi olan insanların kendi atatopraklarında esaret halinde yaşamaya zorlandıkları çileli hayatın en dayanılmaz acısı hiç kuşkusuz, soykırma uğratıldıkları yıllara dek binyıllardır kesintisiz olarak yaşadıkları vatanlarının asıl sahibi oldukları halde, zoraki bir kimlik değişimine uğratarak, kendi doğalarının kaybına uğratılmış olmaları, yani insan doğasına karşı işlenen bir vahşete maruz kalmış olmalarıdır. Bunun ne denli büyük bir acı olduğunu “Şevket” olmaya zorlanmış Dikran’lardan doğma Sarkis’lerin de “Sıtkı” olarak geçirmek zorunda bırakıldıkları yaşamlarının birebir tanığı olan her ama herkesin, tarifi olanaksız bu acıların bir nebze olsun hafifletilebilmesi için elinde-avucundaki tüm olanakları, bu insanların kendi topraklarında, özgürce, kendi Ermeni kimlikleriyle, korkusuzca yaşayabilmeleri için gereken koşulların yaratılmasına seferber etmeleriyle, insanî çabalarda bulunmalarına bağlıdır.

Halkımızın ulusal dokusuyla, davasına duyarlı olan tüm kesimler gibi benim için de anlaşılamayan ve mutlaka mahkûm edilmesi gereken olguysa, Dikranakert’teki acı kaybımız Sarkis Dayı ile ilgili, olsun Türk, olsun Kürt ve hatta çok acaip ve anlaşılmaz da olsa Ermeni basınında bile yer alan tüm yazı ve yorumlarda, değerli soydaşımızdan “Diyarbakır’ın son Ermenisi” olarak bahsedilmesi yanlışydı.

Sadece benim şahsen tanıdığım ve yakın

ilişkiler içerisinde bulunduğum Ermenilerin yüzlerce, zorla “müslümanlaştırılmış” olanların onbinler, belki de yüzbinlerce olduğu bir yerde, tüm bu soydaşlarımızı bilinçli veya bilinçsizce hesaba katmayıp, Sarkis Dayı sanki son varlığımız imiş gibi yayınları tasvip etmiyor ve gerçeği yansıtmayan bu yaklaşımın pratik adımlarla tekzip edilip, düzeltilmesini

arzuluyorum. Zira, Dikranakertli Sarkis Dayı'nın anısına samimi olarak duyulacak saygının et ve kemiğe bürünmesini, o değerli insanın anısının gerçekten de yaşatılmasını ben, bundan böyle o topraklarda "Şevket" ve "Sıtkı" olmaya zorlanmış tüm Dikran ve Sarkis'lerin gün be gün çoğalacakları, binlerin onbinlere, yüzbinler ve belki de milyonlara ulaşacakları, hasretini yaşadığımız o güzel günlere can-ı gönülden merhaba edilerek başlanmasına endeksliyorum. Sarkis Dayı'nın anısının yaşatılmasının tek ölçütü ve insan doğasına duyulan saygının tek göstergesi, "Ashını inkâr eden haramzadedir" doğrusu temelinde, Ermenilere yapılan soykırımın acısını, salt bir mucize sonucu fiziken hayatta kaldığı halde, ulusal kimlik kaybını yaşayarak katbekat mağdur edilen "iki dinden avare" soydaşlarımızdan "Muhtedî"- "Dönme"⁽⁵⁾ veya "Bavfilla" olarak tanımlanan kesimlerinin yeniden kendi Ermeni kimlik ve benliklerine ulaşmaları yönünde atılacak tüm sağlıklı adımlardır. Bunun başka da hiç bir alternatifi yoktur, olamaz !

Gerçek adı Sarkis olduğu halde, adının kutlandığı günlerden hiç birini "isminle yaşayasın" dilekleri ve isim gününü bayram havasında kutlayanların sıcak sevgi ve coşkusunu yaşayıp, hissedemeden dünyamızdan göçen sevgili insanımızdan ayrılışımızın acısını, dünyaya gözlerini sadece birkaç ay önce Dikranakert'te açan değerli sanatçımız Udî Yervant ve Talin çiftinin bebeği Dikran'ın doğmasından duyduğumuz sevince dönüşmesi umuduyla, bundan böyle, onlarca, yüzlerce Dikran'ın doğmasını temenni ettiğim topraklarda, kendi kimliğiyle yaşaması engellenmiş olan soydaşlarımızdan birinin ailesinde doğacak olan bir erkek çocuğuna Sarkis adının koyulacağından en az adım kadar emin olduğumu bildiriyor ve o evlâdımıza özgürce yaşayacağı yarınlarda "isminle yaşayasın" dileklerini iletebileceğimiz güzel günlere olan özlemimizi yineliyorum.

Birbuçuk senelik bir ayrılıktan sonra mahşerde yeniden buluştuğun Baydzar Baco'muza selamlarımızı söylemeyi unutma Sarkis Dayı, en önemlisi ama, ona kavuşup da sarılıp-kokladığında kulağına usulca "Dikranakert'i öksüz bırakmadım Baydzar'ım, Dikran'ın doğuşunu bekledim ve atalarımızın emanetini ona teslim ettikten sonra yanına geldim" demeyi de unutma, e mi !

Güle güle Sarkis Dayı, hoşgeldin Dikran bebek... sen kralımız Büyük Dikran'dan bize yadigâr topraklarda 1915'in yüzüncü yılında doğmuş son küçük Dikran olduğun için de, en büyük sevgimiz, özlemimiz ve umudumuzsun !

Sarkis HATSPANIAN

Yerevan, 23 ocak 2016

DOĞU ERMENİSTAN

(1) https://en.wikipedia.org/wiki/Saint_Sarkis_the_Warrior

(2) <https://en.wikipedia.org/wiki/Tigranocerta>

(3) https://en.wikipedia.org/wiki/Tigranes_the_Great

(4) https://en.wikipedia.org/wiki/Surname_Law

(5) https://en.wikipedia.org/wiki/Hidden_Armenians